

**HUBUNGAN ANTARA PENGARAH WANITA DAN MESYUARAT
JAWATANKUASA AUDIT**
(*THE RELATIONSHIP BETWEEN FEMALE DIRECTOR AND AUDIT COMMITTEE
MEETING*)

Nooraisah Katmun/ Katmon,^{1,1} Noorul Farha Mohd Jamali,¹ Mohd Abdullah Jusoh¹

¹Universiti Pendidikan Sultan Idris,
35900 Tanjung Malim Perak

Abstrak

Kajian empirikal ini memfokus kepada kesan kewujudan pengarah wanita di dalam sesebuah syarikat terhadap kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit. Hipotesis kami menjangkakan bahawa kewujudan pengarah wanita di dalam sesebuah organisasi dapat meningkatkan kekerapan jawatankuasa audit untuk bermesyuarat kerana pengarah wanita di lihat sebagai salah satu bentuk mekanisma yang berkesan dalam pemantauan kualiti pelaporan dan kewangan syarikat. Dengan menggunakan 120 syarikat tersenarai dalam industri khidmat dan dagang, kajian kami mendapati bahawa kewujudan pengarah wanita di dalam sesebuah syarikat mampu meningkatkan kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit, sekaligus menunjukkan bahawa pengarah wanita memiliki mekanisma pemantauan yang lebih berbanding pengarah lelaki.

Kata kunci : Jawatankuasa audit, Pengarah perempuan

Abstract

Our study empirically examines the relationship between female directors and the frequency of audit committee meeting. We hypothesized that the presence of female directors in the firm will increase the frequency of audit committee meeting since female directors are viewed as one of the mechanism that should be effective in improving the quality of corporate reporting. Using 120 listed firms in Bursa Malaysia, our study exhibit that the existences of female directors improve the frequency of audit committee meeting, thus suggesting that female directors have stronger monitoring mechanism compared to male directors in improving the quality of financial reporting in a firm.

Keywords: Audit committee, Female directors

¹ Corresponding author. Senior Lecturer in Accounting, Sultan Idris Education University, Malaysia. Email: nooraisah@fpe.upsi.edu.my. Office: 00601548117535. All authors are lecturers at Sultan Idris Education University, except that Noorul Farha, that is currently a master student at Sultan Idris Education University.

PENGENALAN

Jawatankuasa audit merupakan salah satu jawatankuasa yang sangat penting di dalam sistem urustabdir sesebuah syarikat. Fungsi utama penubuhan jawatankuasa ini adalah bagi memantau urusan kewangan syarikat supaya ianya bebas dari sebarang bentuk kesilapan dan mencapai tahap kualiti pelaporan kewangan yang tinggi. Keberkesanan jawatankuasa ini bergantung kepada beberapa faktor utama seperti kebebasan jawatankuasa audit, mesyuarat jawatankuasa audit, kepakaran jawatankuasa audit dan juga jumlah ahli dalam jawatankuasa audit. Namun, kajian-kajian lampau mendapati bahawa fungsi jawatankuasa audit, terutamanya yang berkaitan dengan mesyuarat jawatankuasa audit adalah tidak memberi kesan yang memberangsangkan terhadap kualiti pelaporan kewangan sesebuah syarikat (Bedard dan Gendron, 2009). Keadaan ini menimbulkan banyak persoalan kerana walaupun ahli-ahli jawatankuasa audit mempunyai kriteria yang hebat, mereka tidak dapat mempergunakan dan memaksimumkan ilmu, pengalaman dan kepakaran masing-masing jika mereka tidak bertemu antara satu sama lain dan bermesyuarat bersama-sama. Maka dengan itu, kajian yang berkaitan dengan faktor penentuan mesyuarat jawatankuasa audit adalah diperlukan bagi memperbaiki fungsi dan keberkesanan jawatankuasa audit itu sendiri.

Kajian yang kami jalankan memfokus kepada hubungan di antara pengarah wanita dengan mesyuarat jawatankuasa audit. Kajian kami berbeza dengan kajian-kajian sebelum ini dalam penentuan mesyuarat jawatankuasa audit dari beberapa aspek. Pertamanya, kajian lepas tidak memperhatikan kesan kewujudan pengarah wanita ke atas kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit. Pengkajian berkaitan dengan kewujudan pengarah wanita di dalam sesebuah syarikat terhadap mesyuarat jawatankuasa audit adalah sangat penting kerana terdapat usaha yang serius dalam meningkatkan jumlah pengarah wanita di dalam syarikat tersenarai di serata dunia termasuklah di Malaysia. Memandangkan kos untuk melantik pengarah wanita baru di dalam sesebuah organisasi adalah besar, maka, adalah sangat penting untuk kita meneroka apakah manfaat-manfaat yang boleh di capai oleh sesebuah perniagaan apabila melantik pengarah wanita di dalam sesebuah organisasi. Keduanya, kajian lampau banyak memfokus kepada negara barat seperti di United Kingdom dan Amerika di mana segala penemuan dan keputusan dari negara-negara barat tidaklah boleh di aplikasikan dengan mudah dalam konteks Malaysia yang sangat unik dari aspek budaya, agama dan sosial. Ketiganya, kajian lepas telah cuai dalam memasukkan pembolehubah-pembolehubah yang mencukupi di dalam model kajian mereka.

Struktur kertas kerja kami adalah seperti berikut. Kami akan menerangkan tentang sorotan literatur dan hipotesis kajian di bahagian 2. Maklumat berkaitan dengan metodologi kajian akan dipaparkan di bahagian 3. Keputusan kajian dan juga perbincangan akan di buat di bahagian 4 dan kesimpulan kajian akan di tunjukkan di bahagian 5.

SOROTAN LITERATUR

Kajian terdahulu mendapati bahawa mesyuarat jawatankuasa audit adalah penting bagi memastikan bahawa urusan kewangan syarikat dikendalikan dengan baik dan betul. Kajian lampau yang berkaitan dengan faktor penentu mesyuarat jawatankuasa audit adalah sangat sedikit dan kebanyakannya lebih tertumpu kepada negara barat seperti di Amerika dan United Kingdom. Kajian yang menggunakan data dari negara Asia adalah sangat sukar untuk di perolehi dan belum lagi dijalankan buat masa ini.

Tambahan lagi, fokus utama bagi kajian lampau adalah untuk melihat kesan bagi ciri-ciri jawatankuasa audit (i.e., kebebasan jawatankuasa audit, saiz jawatankuasa audit dan kepakaran jawatankuasa audit) (e.g. Al-Najjar, 2011; Greco, 2011) terhadap kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit, lantas mengenenpikan potensi pengaruh wanita dalam mempengaruhi mesyuarat jawatankuasa audit di dalam sesebuah syarikat.

Mesyuarat jawatankuasa audit yang kerap adalah penting kerana kajian lampau mendapati bahawa sekiranya mesyuarat jawatankuasa audit tidak di lakukan dengan kerap, syarikat adalah terdedah kepada pelbagai masalah kewangan di sebabkan pemantauan yang lemah dari ahli-ahli jawatankuasa audit (McMullen dan Raghunandan, 1996). Hakikatnya, jawatankuasa audit yang mengadakan mesyuarat dengan lebih kerap dapat menyediakan pengawasan dan pemantauan mekanisme yang lebih berkesan ke atas aktiviti-aktiviti kewangan syarikat, termasuk penyediaan dan pelaporan maklumat kewangan syarikat. Maka dengan itu, kekerapan mesyuarat mempunyai hubungan positif yang signifikan dengan keberkesanan jawatankuasa audit (Collier dan Gregory, 1999). Raghunandan, Rama dan Scarbrough (1998) berpendapat bahawa dengan mengadakan mesyuarat yang kerap, ahli jawatankuasa audit akan kekal mempunyai maklumat dan berpengetahuan tentang perakaunan atau audit. Selain itu juga, sebarang isu yang timbul dapat diatasi dan ditangani tepat pada masanya. Ini adalah kerana, ketika sedang bermesyuarat, segala masalah yang dihadapi dalam proses menghasilkan laporan kewangan dapat dikenal pasti. Jika kekerapan mesyuarat adalah rendah, masalah tidak dapat diperbetulkan dan diselesaikan dalam tempoh masa yang singkat. Oleh itu, sebuah syarikat yang mempunyai kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit yang tinggi iaitu sekurang-kurangnya empat kali setahun seperti yang ditetapkan dalam Bursa Malaysia Panduan Tadbir Urus Korporat, 2009 adalah dijangka memiliki kualiti pelaporan kewangan yang lebih baik.

Greco (2011) telah mengkaji berkenaan dengan hubungan antara struktur pemilikan dan ciri-ciri lembaga pengarah ke atas kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit dan juga mesyuarat lembaga pengarah dengan menggunakan sampel yang terdiri dari semua syarikat bukan kewangan di Itali pada tahun 2007. Hasil kajian menunjukkan bahawa pemilikan dalaman mempunyai hubungan yang negatif terhadap mesyuarat lembaga pengarah dan jawatankuasa audit. Ini bermaksud, semakin rendah pemilikan dalaman, semakin kerap mesyuarat lembaga pengarah dan jawatankuasa audit yang di buat manakala pemilikan konsentrasi (*concentrated ownership*) tidak menunjukkan apa-apa hubungan dengan kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit dan lembaga pengarah. Selain itu, kebebasan lembaga pengarah dan saiz firma telah memaparkan hubungan positif yang signifikan terhadap mesyuarat jawatankuasa audit dan lembaga pengarah. Ini menunjukkan bahawa mesyuarat lembaga pengarah dan jawatankuasa audit adalah lebih kerap di adakan di syarikat-syarikat besar.

Al-Najjar (2011) membuat kajian berkenaan dengan faktor yang mempengaruhi kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit dan kebebasan jawatankuasa audit di United Kingdom. Penulis menggunakan analisis data panel ke atas 100 syarikat bukan kewangan bagi tahun 2003 hingga 2008. Hasil kajian menunjukkan bahawa saiz jawatankuasa audit dan saiz lembaga pengarah mempunyai hubungan yang positif terhadap kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit. Manakala, faktor saiz lembaga pengarah, pemilikan dalaman dan aliran tunai mudah (*free cash flow*) di lihat mempunyai hubungan yang signifikan yang positif terhadap kebebasan jawatankuasa audit. Al-Najjar (2011) juga mendapati bahawa faktor saiz firma menunjukkan hubungan negatif terhadap kebebasan jawatankuasa audit.

Disebabkan tiada kajian lampau yang memfokus kepada hubungan antara kewujudan pengarah wanita dan jawatankuasa audit, walhal Malaysia kini sedang agresif menambahkan kuota pengarah wanita di dalam lembaga pengarah, maka kajian kami diharapkan dapat menunjukkan bukti yang berguna dalam memahami situasi ini.

HIPOTHESIS

Pengaruh Wanita dan Mesyuarat Jawatankuasa Audit

Kajian lampau hakikatnya mengiktiraf kemampuan wanita dalam meningkatkan pemantauan terhadap prestasi syarikat. Kehadiran wanita dalam jawatankuasa audit atau lembaga pengarah boleh membawa kepada hasil yang positif dalam pemantauan dan pengawasan korporat (Stewart dan Munro, 2007). Oleh itu, laporan kewangan yang lebih baik dan berkualiti dapat dihasilkan. Powell dan Ansic (1997) dan Gold et al. (2009) menyatakan bahawa dalam bidang sosiologi dan psikologi, kajian menunjukkan bahawa wanita lebih mengambil risiko, berhati-hati dan beretika berbanding dengan lelaki. Kayu et al. (1985) menunjukkan bahawa wanita menunjukkan lebih berkeupayaan dalam komunikasi yang berkesan serta prestasi yang lebih baik berbanding lelaki ketika membuat penyelesaian masalah.

Di samping itu, kajian oleh (Caliper, 2005) mendapati bahawa pemimpin wanita disifatkan lebih tegas dan yakin, mempunyai keperluan lebih kukuh bagi memastikan perkara diinginkan dilakukan dengan baik serta lebih bersedia mengambil risiko daripada pemimpin lelaki. Pemimpin wanita juga didapati lebih empati dan fleksibel serta lebih kukuh dalam kemahiran interpersonal berbanding lelaki, sekali gus membuatkan mereka mampu menangani situasi dengan lebih teratur serta bersedia mengambil maklumat daripada semua pihak. Secara tidak langsung, kewujudan pengarah wanita dalam Lembaga pengarah didapati berkebolehan membuat pemantauan ke atas urusan kewangan syarikat dan mengurangkan risiko maklumat kewangan daripada mengandungi material salah nyata atau ketinggalan maklumat, sekaligus mampu meningkatkan kualiti pelaporan kewangan.²Maka, hipotesis bagi kajian ini adalah:

H_{a1} : Terdapat hubungan positif antara Pengarah wanita (PERFEMALEBOD) dan mesyuarat jawatankuasa audit.

METODOLOGI KAJIAN

Sampel kajian ini terdiri daripada 180 firma dalam sektor perkhidmatan dan perdagangan pada tahun 2012. Sektor ini telah dipilih kerana mereka adalah antara sektor yang paling maju di pasaran modal Malaysia. Kami mengukur kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit dengan melihat kepada bilangan mesyuarat yang diadakan dalam tempoh satu tahun. Model regresi kajian kami adalah seperti di bawah:

² Jawatankuasa audit adalah subset kepada lembaga pengarah. Jadi, kami mengandaikan sekiranya terdapat pengarah wanita di dalam lembaga pengarah, ianya mampu memberikan pemantauan yang lebih ke atas kualiti pelaporan kewangan syarikat, sekaligus menjadi pemangkin bagi jawatankuasa audit untuk mengadakan mesyuarat dengan lebih kerap bagi memastikan urusan kewangan syarikat berada pada keadaan yang baik.

$$ACMEET = \alpha + \beta_1 BODSIZEINCCHAIR + \beta_2 PERBODIND + \beta_3 BODMEET + \beta_3 PERFEMALEBOD + \beta_4 PERMUSLIMBOD + \beta_5 ACSIZE + \beta_6 PERACIND + \beta_7 PERACEXP + \beta_8 PERFEMALEAC + \beta_9 PERMUSLIMAC + \beta_{10} LOGTA + \beta_{11} ROA + \beta_{12} DTA + \beta_{13} BIG 4 + e$$

Jadual 1 Pengukuran Pemboleh Ubah

Pemboleh ubah	Pengukuran
<i>Pemboleh ubah Bersandar</i>	
ACMEET	Jumlah mesyuarat jawatankuasa audit
<i>Pemboleh ubah Bebas</i>	
BODSIZE	Jumlah bilangan ahli Lembaga Pengarah
PERBODIND	Peratus bilangan ahli lembaga pengarah bebas
BODMEET	Jumlah bilangan mesyuarat ahli lembaga pengarah
PERFEMALEBOD	Peratus bilangan ahli lembaga pengarah wanita
PERMUSLIMBOD	Peratus bilangan ahli lembaga pengarah yang beragama Islam
ACSIZE	Jumlah bilangan ahli jawatankuasa audit
PERACIND	Peratus bilangan ahli jawatankuasa audit bebas
PERACEXP	Peratus bilangan ahli jawatankuasa audit yang mempunyai kepakaran
PERFEMALEAC	Peratus bilangan ahli jawatankuasa audit wanita
PERMUSLIMAC	Peratus bilangan ahli jawatankuasa audit yang beragama Islam
<i>Pemboleh ubah Kawalan</i>	
LOGTA	Log Asli bagi jumlah aset
ROA	Nisbah Pulangan kepada Aset
DTA	Nisbah Hutang kepada Aset
BIG 4	Juru audit firma Big4 (Big4 = 1, Bukan Big4 = 0)

KEPUTUSAN DAN PERBINCANGAN

Statistik Diskriptif

Jadual 2 menunjukkan purata bagi saiz Lembaga Pengarah (BODSIZE) ialah 7.644 di mana bilangan lembaga pengarah yang paling sedikit seramai 4 orang dan yang paling ramai adalah seramai 14 orang. Nilai purata ini menunjukkan pengurangan yang amat ketara jika dibandingkan dengan dengan kajian yang dijalankan oleh Greco, (2011) di mana purata lembaga pengarah yang beliau peroleh adalah sebanyak 9.67, dan jumlah lembaga yang paling sedikit dan paling ramai adalah 5 dan 20 orang. Bagi peratus pengarah bebas (PERBODIND) pula, nilai minimum peratusan lembaga pengarah minimum adalah sebanyak 23.08%

manakala nilai maksimumnya adalah sebanyak 83.33% dengan nilai purata sebanyak 46.19%. Jumlah ini menunjukkan peningkatan yang sangat ketara jika di bandingkan dengan kajian yang dijalankan oleh Feng Yin et. al., (2012) di mana purata yang mereka peroleh adalah 36.20%, dan peratusan terendah sebanyak 9.10% dan nilai peratusan tertinggi sebanyak 57.1%. Mesyuarat Lembaga Pengarah (BODMEET) pula dijalankan sekurang-kurangnya sebanyak 1 kali dan jumlah maksimum mesyuarat Lembaga Pengarah ialah sebanyak 14 kali.

Purata bagi BODMEET ialah sebanyak 6.167. Jumlah ini menunjukkan pengurangan nilai purata yang amat ketara dengan kajian yang dijalankan oleh Greco, (2011) di mana nilai purata yang beliau peroleh adalah 9.27 dengan jumlah mesyuarat Lembaga Pengarah yang diadakan adalah sekitar 2 hingga 25 kali. Bagi purata peratus Lembaga Pengarah wanita (PERFEMALEBOD) pula ialah sebanyak 7.848% di mana terdapat juga syarikat yang tidak memiliki Lembaga Pengarah yang berjantina perempuan, manakala bilangan lembaga pengarah berjantina perempuan yang paling ramai adalah seramai 60%. Bagi peratus Lembaga Pengarah yang beragama Islam (PERMUSLIMBOD) pula, juga terdapat syarikat yang tidak mempunyai ahli lembaga pengarah yang beragama Islam dan bilangan seramai 100% orang lembaga pengarah yang beragama Islam merupakan bilangan yang paling ramai. Ini bermaksud ada juga syarikat di mana keseluruhan ahli lembaga pengarahnya adalah merupakan mereka yang beragama Islam. Purata bagi PERMUSLIMBOD adalah sebanyak 42.27%.

Purata bagi saiz jawatan kuasa audit (ACSIZE) ialah 3.311 di mana bilangan jawatankuasa audit yang paling sedikit adalah seramai 2 orang dan yang paling ramai adalah seramai 5 orang. Jumlah ini menunjukkan pengurangan nilai purata yang amat ketara dengan kajian yang dijalankan oleh Al-Najjar, (2011) di mana nilai purata yang beliau peroleh adalah sebanyak 3.800. Bagi peratus jawatan kuasa audit bebas (PERACIND) pula, nilai peratusan terendah pengarah bebas dalam jawatankuasa audit adalah sebanyak 33.33% dan nilai maksimumnya adalah sebanyak 100% dengan nilai purata sebanyak 87.56%. Berkaitan dengan PERACEXP, nilai peratusan tertinggi jawatankuasa audit yang mempunyai kepakaran dalam bidang perakaunan dan kewangan ialah 100%, manakala nilai peratusan terendah adalah seramai 0%. Purata bagi PERACEXP adalah 65.65. Nilai purata ini menunjukkan peningkatan yang lebih baik berbanding dengan kajian yang dijalankan oleh Feng Yin et. al., (2012), di mana mereka memperoleh nilai purata sebanyak 35.50%, manakala nilai maksimum sebanyak 100% dan nilai minimum sebanyak 0%.

Purata PERFEMALEAC pula ialah sebanyak 6.222% di mana terdapat juga syarikat yang tidak memiliki jawatankuasa audit yang berjantina perempuan, manakala bilangan jawatankuasa audit yang berjantina perempuan yang paling ramai adalah seramai 100%. Bagi PERMUSLIMAC pula, juga terdapat syarikat yang tidak mempunyai ahli jawatankuasa audit yang beragama Islam dan bilangan seramai 100% orang jawatankuasa audit yang beragama Islam merupakan bilangan yang paling ramai. Ini bermaksud ada juga syarikat di mana keseluruhan Jawatan Kuasa Auditnya adalah mereka yang beragama Islam. Purata bagi PERMUSLIMAC adalah sebanyak 45.81%.

Nisbah pulangan ke atas aset (ROA) pula mencatat purata sebanyak 2.085 dengan jumlah minimumnya sebanyak -399.3% dan jumlah maksimum sebanyak 119.7%. Jumlah purata ini menunjukkan peningkatan yang tinggi berbanding dengan Greco, (2011) di mana nilai purata yang beliau catatkan adalah sebanyak 0.03, dan nilai minimumnya adalah sebanyak -0.35 peratus dan nilai maksimumnya adalah sebanyak 0.22 peratus. Nisbah hutang

Jadual 2 Statistik Deskriptif

Pemboleh ubah	Min	Sisihan piawai	Minimum	Maksimum	25% pctl	50% pctl	75% pctl	skewness	kurtosis
Bodsiz	7.644	2.139	4	14	6	7	9	0.780	3.356
Perbodind	46.19	11.88	23.08	83.33	37.50	43.65	55.56	0.544	2.899
Bodmeet	6.167	2.261	1	14	5	5	7	1.308	4.425
Perfemalebod	7.848	10.77	0	60	0	0	14.29	1.551	5.857
Permuslimbod	42.27	30.20	0	100	16.67	33.33	71.43	0.427	1.913
Acsize	3.311	0.582	2	5	3	3	4	1.367	4.383
Peracind	87.56	16.27	33.33	100	70.83	100	100	-0.785	2.286
Peracexp	65.65	57.09	0	100	33.33	33.33	90	1.752	5.636
Perfemaleac	6.222	14.66	0	100	0	0	0	2.841	13.27
Permuslimac	45.81	30.14	0	100	33.33	36.67	66.67	0.027	2.141
Logta	17.56	3.035	9.733	24.67	15.10	18.47	19.78	-0.647	2.553
Roa	2.085	34.09	-399.3	119.7	0.835	4.865	8.79	-9.017	109.2
Ros	-1.466	138.3	-1730	317.8	1.51	7.25	13.12	-10.81	137.5
Dta	44.35	47.58	0.07	551.4	22.88	39.68	55.08	7.199	74.01
Big4	0.539	0.499	0	1	0	1	1	-0.156	1.024

ke atas aset pula mencatat purata sebanyak 44.35 dengan jumlah minimumnya sebanyak 0.07% dan jumlah maksimum sebanyak 551.4%. Purata bagi BIG4 ialah 0.539 di mana nilai minimumnya adalah 0 dan nilai maksimumnya adalah 1. Ini menunjukkan bahawa lebih dari 50% firma di dalam sampel adalah di audit oleh BIG4. Keputusan ini menunjukkan peningkatan yang besar jika dibandingkan dengan kajian oleh Feng Yin et. al., (2012) di mana nilai purata yang mereka peroleh adalah hanya sebanyak 0.117. Seterusnya bagi pulangan atas jualan (ROS) pula, purata bagi pemboleh ubah ini adalah sebanyak -1.466 dengan nilai minimum dan maksimumnya ialah -1730 dan 317.80.

Korelasi Pairwise (*Pairwise Correlation*)

Jadual 3 menunjukkan korelasi pairwise (*pairwise correlation*) bagi pemboleh ubah bebas dan pemboleh ubah bersandar. Kami mendapati bahawa korelasi antara pembolehubah bebas adalah tidak melebihi 80%, dimana korelasi yang paling tinggi adalah sebanyak 38% iaitu diantara BODSIZE dan ACSIZE. Ini menggambarkan bahawa data kami adalah bebas dari *multicollinearity*.

Regrasi Linear

Jadual 4 menunjukkan regresi linear antara pengarah wanita dan pemboleh ubah urus tadbir korporat keatas mesyuarat jawatankuasa audit. Kami mendapati bahawa BODMEET (0.383, $t = 4.42$), PERFEMALEBOD (0.030, $t = 2.17$), PERACIND (0.018, $t = 1.74$), mempunyai hubungan positif yang signifikan terhadap kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit masing-masing pada nilai $p < 0.01$, $p < 0.05$ dan $p < 0.1$. Ini menunjukkan semakin tinggi PERFEMALEBOD, PERACIND dan BODMEET, semakin tinggi ACMEET dalam sesebuah syarikat. Keputusan ini membuktikan bahawa hipotesis kami adalah diterima, di mana kewujudan pengarah wanita di dalam lembaga pengarah di lihat mampu memberikan pemantauan yang tinggi terhadap kualiti pelaporan kewangan syarikat, sekaligus meningkatkan lagi kekerapan mesyuarat oleh jawatankuasa audit.

Jadual 4 juga menunjukkan bahawa PERACEXP (pekali = -0.003, $t = -2.27$) berhubungan secara negatif terhadap kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit pada nilai $p < 0.05$. Ini bermakna, semakin tinggi peratus jawatankuasa audit dengan kepakaran perakaunan, semakin rendah kekerapan mesyuarat yang dibuat oleh jawatankuasa audit. Keputusan ini adalah berbeza dengan (Ragunandhan dan Rama, 2007) dimana mereka mencatatkan hubungan yang positif di antara kepakaran perakaunan jawatankuasa audit dan kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit. Pembolehubah lain seperti BODSIZE, PERBODIND, PERMUSLIMBOD, ACSIZE, PERFEMALEAC dan PERMUSLIMAC adalah didapati tidak signifikan. Nilai R-Square adalah sebanyak 47%. Ini bermaksud pembolehubah-pembolehubah di dalam model kami ini boleh menerangkan ACMEET sebanyak 47% dan ianya dilihat lebih tinggi jika hendak di bandingkan dengan kajian lepas seperti Al-Najjar (2011) yang memperolehi nilai R-Squared sebanyak 45%.

Jadual 3 Korelasi Pairwise

No	Pembolehubah	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Bodsize	1.00													
2	Perbodind	- 0.37 0.00	1.00												
3	Perfemalebod	0.02 0.74	- 0.08 0.29	1.00											
4	Bodmeet	0.23 0.00	0.10 0.19	- 0.01 0.86	1.00										
5	Permuslimbod	0.13 0.07	0.20 0.01	0.10 0.17	0.34 0.00	1.00									
6	Acsize	0.38 0.00	0.00 0.96	0.00 0.97	0.28 0.00	0.33 0.00	1.00								
7	Peracind	-0.00 0.97	0.35 0.00	- 0.00 0.99	- 0.08 0.26	-0.17 0.02	0.29 0.00	1.00							
8	Peracexp	-0.06 0.45	-0.15 0.05	0.11 0.13	-0.09 0.23	-0.20 0.00	-0.12 0.10	-0.01 0.93	1.00						
9	perfemaleac	0.02 0.77	-0.09 0.22	0.70 0.00	-0.01 0.89	0.10 0.19	-0.01 0.94	0.01 0.84	0.10 0.20	1.00					
10	Permuslimac	0.08 0.30	-0.01 0.87	0.05 0.49	0.12 0.10	0.78 0.00	0.22 0.00	-0.13 0.09	-0.18 0.02	0.05 0.48	1.00				
11	Logta	0.13 0.08	-0.19 0.01	0.05 0.51	0.07 0.37	-0.04 0.63	0.03 0.73	-0.01 0.93	-0.02 0.75	-0.04 0.56	-0.07 0.37	1.00			
12	Roa	0.15 0.04	-0.17 0.02	0.15 0.05	-0.12 0.11	0.02 0.81	0.07 0.34	-0.06 0.44	0.03 0.67	0.10 0.16	-0.05 0.53	0.20 0.01	1.00		
13	Big4	0.30 0.00	-0.10 0.19	0.13 0.08	0.22 0.00	0.17 0.02	0.28 0.00	-0.19 0.01	-0.05 0.54	0.17 0.03	0.08 0.26	0.04 0.62	0.10 0.19	1.00	
14	Dta	-0.07 0.34	0.10 0.20	0.00 0.96	0.08 0.27	0.20 0.01	-0.07 0.36	0.10 0.18	-0.02 0.77	0.06 0.43	0.20 0.01	-0.06 0.50	-0.08 0.26	-0.08 0.27	1.00

Jadual 4 Regresi Linear antara Mesyuarat Jawatankuasa Audit dan Pengarah Wanita serta Pembolehubah Urustadbir Korporat

Pembolehubah	Koefisien
BODSIZE	0.026
	0.33
BODIND	0.001
	0.09
BODMEET	0.383***
	4.42
PERFEMALEBOD	0.030**
	2.17
PERMUSLIMBOD	0.002
	0.44
ACSIZE	0.0194
	0.67
ACIND	0.018*
	1.74
ACEXP	-0.003**
	-2.27
PERFEMALEAC	-0.0188
	-1.96
PERMUSLIMAC	-0.006
	-1.22
LOGTA	-0.007
	-0.32
ROA	-0.004
	-0.24
DTA	-0.002
	-1.28
BIG4	0.081
	0.59
_cons	1.045
	1.20
N	180
F –Stat	4.92
PROB > F	0.000
R-SQUARED	0.469

*, **, dan *** signifikan pada aras keertian 0.1, 0.05, 0.01

KESIMPULAN

Objektif kajian ini adalah untuk mengkaji hubungan antara kewujudan pengarah wanita dan mesyuarat jawatankuasa audit. Dengan menggunakan sampel dari 180 buah syarikat dalam industri perkhidmatan dan dagang di Bursa Malaysia, kami mendapati terdapat hubungan positif antara kewujudan pengarah wanita di dalam lembaga pengarah dan kekerapan mesyuarat jawatankuasa audit pada nilai $p < 0.05$. Ini menunjukkan bahawa usaha pemantauan yang dibuat oleh pengarah wanita di dalam lembaga pengarah mampu mensinergikan jawatankuasa audit untuk lebih kerap bermesyuarat dalam meningkatkan kualiti pelaporan kewangan syarikat, berbanding dengan pengarah lelaki. Tiada kajian-kajian lepas yang mengkaji perkaitan antara PERFEMALEBOD dengan ahli jawatankuasa audit dijumpai. Oleh itu, kajian ini merupakan penemuan baru kerana kajian ini merupakan kajian pertama yang mengkaji berkenaan dengan perkaitan antara PERFEMALEBOD dan mesyuarat jawatankuasa audit. Kajian ini menyokong polisi kerajaan Malaysia dalam meningkatkan kuota pengarah wanita dalam lembaga pengarah kepada 30% pada tahun 2016 bagi syarikat-syarikat tersenarai di Bursa Malaysia.

Walaupun demikian, kajian kami juga tertakluk kepada beberapa kelemahan. Pertama, sampel yang digunakan adalah agak kecil, iaitu hanya meliputi sebanyak 180 syarikat. Kajian di masa akan datang seharusnya menggunakan jumlah sampel yang lebih besar dengan mengambilkira data bagi beberapa tahun. Kedua, kajian kami hanya memfokus kepada industri khidmat dan dagang, yang mana boleh diperluaskan kepada industri-industri lain yang terdapat di Bursa Malaysia. Dengan cara ini, kita mungkin dapat menghasilkan keputusan yang lebih baik dan boleh di generalisasikan kepada saiz populasi yang lebih besar. Kajian di masa hadapan juga boleh melihat kepada hubungan antara pengarah wanita dan mesyuarat jawatankuasa audit di rantau Asia seperti Singapura, Indonesia dan Thailand dari kacamata budaya, sosial, tahap ekonomi dan politik yang berbeza.

RUJUKAN

- Al-Najjar, Basil. (2011). The determinants of audit committee independence and activity: evidence from the UK. *International Journal of Auditing*, 15(2), 191-203.
- Bédard, Jean dan Gendron, Yves (2009). Strengthening the financial reporting system: Can audit committees deliver? Université Laval, Québec City, Canada. Working paper.
- Caliper Corporation (2005). The qualities that distinguish women leaders. Diambil pada Mei 2, 2014. Diperoleh daripada <https://www.calipercorp.com/portfolio/the-qualities-that-distinguish-women-leaders>.
- Collier, P. and A. Gregory. (1999). Audit committee activity and agency costs. *Journal of Accounting and Public Policy*, 18, 311–332.
- Feng Yin, Simon Gao, Wanli Li dan Huaili Lv, (2012). Determinants of audit committee meeting frequency: evidence from Chinese listed companies. *Managerial Auditing Journal*, 27(4), 425-444.
- Gold, A., Hunton, J.E. and Gomaa, M. (2009). The impact of client and auditor gender on auditors' judgments, *Accounting Horizons*, 23(1), 1-18.
- Greco, G. 2011. Determinants of board and audit committee meeting frequency. *Managerial Auditing Journal*, 26(3), 208-229.

- McMullen, D.A. and Raghunandan, K. (1996), Enhancing audit committee effectiveness, *Journal of Accountancy*, 182(2), 79-81.
- Powell, M. and Ansic, D. (1997). Gender differences in risk behavior in financial decision making: an experimental analysis. *Journal of Economic Psychology*, 18(6), 605-628.
- Raghunandan, K.R., Rama, D.V. and Scarbrough, D.P. (1998). Accounting and auditing knowledge level of Canadian Audit Committee: some empirical evidence, *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 7(2), 181-194.
- Raghunandan K. and Dasaratha V. Rama, (2007). Determinants of Audit Committee Diligence. *Accounting Horizons*, 21(3), 265–279.
- Stewart, J. and Munro, L. (2007), The impact of audit committee existence and auditcommittee meeting frequency on the external audit: perceptions of Australian auditors”, *International Journal of Auditing*, 11 (1), 51-69.